

οὐδέποτε ἔσχον ἄδικον. Διατί νὰ μὴ ἐπι-
τρέψωμεν τῷ Δισραέλῃ νὰ συγγράψῃ περί-
φημα μυθιστορήματα ὅπως τοῖς πᾶσι κατα-
δείξῃ ὅτι οἱ Τόρις ἔσχον πάντοτε δίκαιον;

Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν βιογραφικῶν
ἡμῶν σημειώσεων περὶ τοῦ Δισραέλῃ ἐκ
περισσοῦ προσθέτομεν ὅτι ὁ Δισραέλης εἶναι
ἐγκρατέστατος οὐ μόνον τῆς πατρῖου καὶ
τῶν ἐπικρατουσῶν ἐν Εὐρώπῃ γλωσσῶν,
ἀλλὰ καὶ, ὡς πολλοὶ τῶν διασῆμων ἁγ-
γλων πολιτικῶν, εἶναι κάτοχος τῆς τε
λατινικῆς καὶ ἀρχαίας ἑλληνικῆς . .

Ἦδη δὲ ὁ Δισραέλης, ἀποθανόντος τοῦ
Δέρβη, ἡγεῖται μετὰ τοῦ λόρδου Στάνλεϋ
τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ διαπρέπει ὡς ὁ
κορυφαῖος τῶν ῥητόρων τοῦ ἀγγλικοῦ κοι-
νοβουλίου.

Θ. Ι. ΤΥΠΑΛΛΟΣ

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ὁ σκοπὸν νὰ γράψῃ τὰ χρονικά τῶν
Ἀθηνῶν ὁ ἀναγκασθῇ κατὰ πᾶσαν πιθα-
νότητα νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς εἰδήσεις τοῦ
ἀστεροσκοπείου — ἄνεμος βόρειος — ἀστρα-
παὶ πρὸς νότον — 8 Ῥεωμόρου — ψεκάδες
βροχῆς περὶ μέσας νύκτας. Ἡ φύσις πα-
ρουσιάζει φαινόμενα ζωηρότερα τοῦ ἀν-
θρώπου — ἐξαίρουνται οἱ βουλευταί. Εἰς
τὴν βουλὴν ἀπαντῶμεν ζῶν — la vie
animale — τοῦλάχιστον τόσος γίνεται θό-
ρυβος, ὥστε οἱ ἀπ' αἰώνων νεκροὶ ὀλίγον
ἐλειψε νὰ ἐγερθῶσιν. Αἱ! ὁ πατριωτισμὸς
ἐξώγκωσε τὰ στέρνα των πλειότερον τῶν
ὀσπρίων καὶ ὁ ἐπιγενόμενος θόρυβος ἦτο
ἀναγκαιότατος πρὸς σωτηρίαν τοῦ πλοῦ-
του τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἀλλὰ, θὰ παρκτη-
ρήσητε, μόνον ἐν τῇ βουλῇ ὑπάρχει ζωή;
Τί εἶναι λοιπὸν ὁ πάταγος ὁ ἀντηχῶν ἀπό
τινος ἔνεκα τῆς συνάξεως τῶν πρεσβυτέ-
ρων; Καὶ διατί διελύθη ἡ σύναξις αὕτη
ἦν μετὰ τοσούτου ζήλου καὶ τοσαύτης
προθυμίας ἡσπασθη πᾶσα ἡ κοινωνία; Ἀγνοῶ
διατί διελύθη ἡ μάλλον δὲν θέλω νὰ τὸ
μάθω· ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους
ἐπιθυμῶ νὰ σέβωμαι καὶ προσπαθῶ πάν-

τοτε νὰ πείσω τὸν ἑαυτὸν μου ὅτι εἶναι
ἀξιοσέβαστοι. Ἀλλὰ ἐξεπλάγην ἰδὼν τὰς
ἐπὶ τοῦ καταστατικοῦ τῆς συνάξεως ἀνα-
καλυφθείσας βλασφημίας καὶ ἀσεβείας. Τὸ
ἑλληνικὸν πνεῦμα εἶναι ἐπιτηδειότατον εἰς
τὸ παρεξηγεῖν ἐκ τῆς Ἑλλάδος προέκυψαν
οἱ δεξιότατοι τῶν σοφιστῶν καὶ ἑλλήν
ἦτο ὁ ἀρνηθεὶς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ
Θεοῦ διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν δύναται ν' αὐ-
τοχειρισθῇ. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐπίσης
εἶναι ἐπιτηδειοτάτη πρὸς σοφιστεῖαν. Ἀλλὰ
ἐνομίζαμεν ὅτι ὑπάρχουσι πράγματα ἐπὶ
τῶν ὁποίων ὁ ἀστεῖσμός εἶναι ἀσυγχώρητος
καὶ ὅτι οἱ θεολόγοι πρὸ πάντων πρέπει
νὰ ὁδηγῶνται ὑπὸ τῆς καλῆς πίστεως καὶ
τῆς εὐλικρινείας. Νομίζουσιν οἱ κατακρί-
νοντες τὸ καταστατικὸν τῆς συνάξεως καὶ
θεωροῦντες αὐτὸ ἀσεβὲς ὅτι εἶναι δυνατόν
ποτὲ διὰ σοφισμάτων πολλάκις πειστικω-
τάτων νὰ μὴ παρεξηγηθῶσι καὶ τὰ ἀθώο-
τερα πράγματα; Ἐνθυμούμεθα Γάλλον
συγγραφέα ὅστις θέλων ν' ἀποδείξῃ ὅτι
πάντα δύνανται νὰ παρεξηγηθῶσι διὰ τῆς
λεγομένης ἐρμηνείας, ἐρμήνευσεν αὐτὴν τὴν
κυριακὴν προσευχὴν, τὴν ἱερωτάτην καὶ
ἀρίστην τῶν προσευχῶν, πρὸ πάντων διὰ
τὸ σύντομον αὐτῆς, καὶ εἶπε «Πάτερ ἡμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.» Ἐν τοῖς οὐρανοῖς;
Ἀλλὰ ὁ Θεὸς εἶναι πανταχοῦ παρὼν, ἐν τῇ
γῇ, ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς τὸ ἀπειρον διάστημα
καὶ ἤδη περιορίζεται εἰς ἓν μόνον σημεῖον,
εἰς τοὺς οὐρανοὺς· ἡ φράσις εἶναι ἀσεβής.
«Γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ἐλθέτω ἡ βασι-
λεία σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.»
Περικοπὴ καθαρῶς αἰρετικὴ ἀφοῦ ἐν τῇ
Γραφῇ λέγεται μυριάκις ὅτι ὁ Θεὸς βασι-
λεύει ἀπ' αἰώνων· «τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπι-
ούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον» φράσις ἀντιστρα-
τευομένη εἰς ῥητὰς διατάξεις τοῦ Εὐαγγελίου
«μὴ μεριμνᾶτε τί φάγητε καὶ τί πίητε.»
Διὰ τῆς αὐτῆς κακοβούλου ἐρμηνείας ἐξα-
κολουθεῖ μέχρι τέλους, ὅταν δὲ φθάνη εἰς
τὸ «μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,»
τότε ἀναφωνεῖ μετὰ μεγάλης ὀργῆς —
αὐτὸ εἶναι ἀφόρητον, ὁ Θεὸς νὰ ἐμβάλῃ
ἡμᾶς εἰς πειρασμόν; Ὅποια ἀσεβεία! Ἴδου
τί καλεῖται ἐρμηνεία καὶ πόσον τὰ κάλλι-
στα τῶν πραγμάτων δύνανται νὰ παρεξη-
γηθῶσιν ὑπὸ τῆς σοφιστείας.

Ἐν τούτοις ἡ σύναξις ἐναυάγησε καὶ ὡς ἂν μὴ εἴχομεν ἀπαραίτητον ἀνάγκην θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ὡς ἂν μὴ εἴχομεν ἀνάγκην ἀπὸ τῆς ἀπαλῆς νεότητος νὰ διδασκώμεθα τὰ ὑψηλὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας ἡμῶν, εἰσήλθον τὰ κυριακὰ σχολεῖα. Φιλονεικεῖτε περὶ φράσεων καὶ λεξιδίων, ὑποπτεύετε τὰ πάντα καὶ φοβεῖσθε ζιζάνια· ἀλλὰ λησμονεῖτε ὅτι τὰ ζιζάνια φύονται εἰς ἐσπαρμένον ἄγρον, ἐνῶ ἡ κοινὴ ἡμῶν κινδυνεύει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἔρημον· δὲν βλέπετε ὅτι ἐκλείπει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια καὶ ὅτι ἐνῶ οἱ ἱεῖρες διαπληκτίζονται περὶ τοῦ τίς νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς ὁ ἀσθενὴς ἀποθνήσκει; Ἐπιθυμεῖτε νὰ μὴ ἀναμιγνύωνται οἱ λαϊκοὶ εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τίς ἄλλος μᾶλλον ἡμῶν ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ κλήρου ἐξ οὗ δύναται νὰ προκύψῃ ἡ ἀληθὴς ἠθικὴ τοῦ ἔθνους ἡμῶν εὐημερία; Ἡ νομίζετε ὅτι ὁ κλῆρος σκοπὸν ἔχει τὸν θεωρητικὸν βίον καὶ δὲν πρέπει νὰ ταράττεται εἰς τὰς μελέτας αὐτοῦ; Ἀλλὰ τότε ἄφετε εἰς ἡμᾶς τὴν διδασκαλίαν· δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀνεχθῶμεν πλέον τὴν πρὸς τὴν θρησκείαν ἀδιαφορίαν καὶ νὰ ὑφιστάμεθα τὰς συνεπείας τῆς ἀδιαφορίας ταύτης.

Χθὲς μὲ ἀπήντησε φίλος μου ἔχων ἀξιῶσαις φιλοσόφου.

— Ἀνεκάλυψα, ἀνέκραξεν, ὄχι τὴν πυρίτιδαν, ἀλλὰ νέον φιλοσοφικὸν σύστημα.

— Παράδοξον! ἐσκέφθην, φιλοσοφικὸν σύστημα νέον! εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἂν μ' εἶλεγον ὅτι ἐτετραγωνίσθη ὁ κύκλος.

— Λοιπὸν, ἐπανέλαβεν ὁ νεοφώτιστος φιλόσοφος δυσανασχετῶν διότι ἐσιώπων, ἀνεκάλυψα νέον φιλοσοφικὸν σύστημα, ἀναιδέπον πάντα τὰ μέχρι τοῦδε καὶ ἀποδεικνύον ἡλίσι λαμπρότερον ὅτι ἡ ἀληθὴς ὑπερξίς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ὕπνος· ὅτι τότε ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐνεργοῦσα ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ σώματος διέρχεται ἐν ἀκαρεῖ γῆν τε οὐρανόν τε, ὅτι ἐν τῷ ὕπνῳ οὐδέποτε πλανώμεθα, ὅτι. . . .

— Χαίρομαι καὶ συγχαίρω, ἀπήντησα διακόπτων τὴν ὁρμήν τοῦ λόγου τοῦ φίλου μου, ἀλλὰ δὲν ἔχω ὁρεξίν ν' ἀκούσω

τὸ σύστημά σου ἐπὶ τοῦ παρόντος. Ἀφοῦ ὁ ὕπνος εἶναι ἡ ἀληθὴς ζωὴ καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ καταστάσει ὁ νοῦς ἐνεργεῖ ζωηρότερον κατὰ σέ, τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ μὲ ἀναγνώσῃς τὸ σύστημά σου τὴν ὥραν καθ' ἣν κοιμῶμαι, διὰ νὰ τὸ ἐννοήσω καλῶς. Ἀλλὰ τώρα εἶμαι καὶ κουρασμένος. Ἀνεγίνωσκα τὴν παλαιὰν διαθήκην. Ἀνεγίνωσκα τὴν περικοπὴν ἐκείνην τοῦ Ἐκκλησιαστοῦ ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται πᾶσα ἡ Scienza nuova τοῦ Βίκου, ἥτις ἐπομένως ἐννοεῖ ὅτι μόνον τὸν τίτλον ἔχει νέον. Ὁ Ἐκκλησιαστὴς λέγει· «Γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκε. Καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει· ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν. Κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται τὸ πνεῦμα καὶ ἐπὶ κύκλοις αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα. Πάντες οἱ χεῖμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη. Εἰς τόπον οὗ οἱ χεῖμαρροι πορεύονται ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσι τοῦ πορευθῆναι. Τί τὸ γεγονός; Αὐτὸ τὸ γενησόμενον. Καὶ τί τὸ πεποιημένον; αὐτὸ τὸ ποιηθησόμενον· καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ὅς λαλήσει καὶ ἔρεϊ» — Ἴδε τοῦτο καινόν ἐστιν; Ἢδη » γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς γενομένοις ἀπὸ » ἐμπροσθεν ἡμῶν. Οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς » πρῶτοις καὶ γε τοῖς ἐσχάτοις γενησομέ- » νοις, καὶ γε τοῖς ἐσχάτοις γενηθησομέ- » νοις εἰς τὴν ἐσχάτην.» Βλέπεις, φίλτατε, εἶπον πρὸς τὸν νέον αἵρεσιάρχην, ὅτι καὶ ἡ σὴ Scienza nuova θὰ ἦναι ἀνανέωσις γράφας καὶ λησμονηθείσης τινὸς σχολῆς. Ὁ ἄνθρωπος εἴτε κάθηται ἐντὸς σιδηροδρόμου εἴτε ἐπὶ ἡμιόνου ὁδοιπορεῖ τὰς αὐτὰς περίπου σκέψεις ἔχει, καὶ πᾶς ὁ ἠθικὸς αὐτοῦ βίος καὶ τὰ ἠθικὰ αὐτοῦ αἰσθήματα εἶναι περίπου ὅμοια πρὸς τὰ τοῦ Ἀδάμ.

— Ὁ Ἐκκλησιαστὴς ἀπατᾶται, ἀνεκραύγαζε μετὰ θυμοῦ ὁ νέος φιλόσοφος. Τίποτε λοιπὸν δὲν ὑπάρχει καινὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ;

— Ὑπάρχει καινὸν ἐνδυμα, καινὴ οἰκία, ἀλλὰ οὐδὲν αἰσθημα καὶ οὐδεμίαν κρίσιν καινὴν. Λέγων ταῦτα παραμυθῶ τοὺς μω-

ρούς, διότι εὐτυχῶς δι' αὐτοὺς οὐδὲ καινὴ μωρία ὑπάρχει.

— Τὸ σύστημα λοιπὸν τοῦ Καρτεσιῶν τοῦ ὁποῖον ἀνέπλασεν ὅλην τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐνίσχυσε τὸν Χριστιανισμόν, οὐδ' αὐτὸ εἶναι πρωτότυπον;

— Οὐδὲ αὐτὸ, ἀπήντησα μετ' ἀπαθείας ἀξίας τοῦ Ἐπικτήτου. Ἡ διασκευὴ τοῦ συστήματος μάλιστα, ἀλλὰ τὰ θεμέλια αὐτοῦ, δηλαδὴ τὸ πᾶν, εἶναι τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου. Τὸ ἐνθύμημα αὐτοῦ *Cogito ergo sum*, ἦτοι τὸ ὅτι διστάζων περὶ ὧν δὲν διστάζει ὁμῶς, ἀλλὰ πείθεται περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ διστάζοντος ὄντος, ὑπάρχει αὐτολεξεῖ εἰς τὸ *de Libero arbitrio* τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου.

— Εἶσαι ἀφόρητος. Ἀλλὰ βεβαίως οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων, εἶπε τὴν ἀπάντησιν ἦν ἔθεσεν ὁ Σαίκεσπηρ εἰς τὸ στόμα τοῦ Μάκβεθ φέροντος στίγματα αἵματος ἐπὶ τῆς χειρὸς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Δουνκάν. — «Ὅλος ὁ ὠκεανὸς δὲν θά δυνηθῇ νὰ ἐκπλύνῃ τὸ αἷμα τοῦτο ἀπὸ τῆς χειρὸς μου.» Τὰς τερατολογίας ταύτας μόνον ὁ Σαίκεσπηρ συνειθίζει.

— Καὶ ὁμῶς τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν ἔδωκε καὶ ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Σενέκκ μετὰ τὸν φόνον τῶν τέκνων του. «Ἐὰν ἡ Θέτις χύσῃ ὅλον τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἐπὶ τῆς χειρὸς μου, δὲν θά ἐξαλείψῃ τὰ στίγματα τοῦ αἵματος.» Πολλοὶ Ἀγγλοὶ κῦτοκτόνησαν ῥοχὶ ἐν' ἀποφύγῳ συμφορὰν τινὰ καὶ θλίψιν βαθεῖαν, ἀλλὰ διότι ἀπέκαμαν βλέποντες καθ' ἑκάστην τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα, τὸν ἥλιον δύοντα (καὶ πόσον σπανίως φαίνεται ὁ ἥλιος ἐν Ἀγγλίᾳ). Εἷς μάλιστα τούτων αὐτοκτονῶν ἔγραφε· «Πάλιν ἀνοιξίς, πάλιν γλῶσσι καὶ φύλλα καὶ ἄνθη· ὅποια μονοτονία! ἀπέκαμα πλέον.» Αἱ δὲ ἐφημερίδες, καὶ μάλιστα αἱ Γαλλικαί, δημοσιεύουσαι τὴν παράδοξον ταύτην διαθήκην· ἰδοὺ, προσέθετον, ἰδιοτροπία καθαρῶς Ἀγγλική, ἰδοὺ μανία πρωτότυπος! Αἱ! ἡ λέξις πρωτότυπος εἰς πόσας μεταφράσεις τίθεται! Οἱ Λατῖνοι συγγραφεῖς διηγοῦνται ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Νέρωνος, ἡ αὐτοκτονία ἦν ὁ συνήθης θάνατος· καὶ κῦτοκτόνουν λοιπὸν διὰ πολλοὺς λόγους, διὰ πέναν, διὰ φιλοδοξίαν, διὰ ποικίλας συμφοράς.

Ἄλλοι αὐτοκτονοῦντες ἔλεγον «Πῶς! πάν-»
» τοτε λοιπὸν τὰς αὐτάς· θά λαμβάνωμεν
» ἐντυπώσεις! πάντοτε λοιπὸν θά καιμώ-
» μεθα, θά ἐξυπνώμεν, θά πεινώμεν, θά
» χορταίνωμεν, θά κρυώνωμεν, θά θερμαι-
» νώμεθα; Ὁ κύκλος οὗτος εἰς ὃν περιστρέ-
» φόμεθα ἔσται αἰωνίως ὁ αὐτός; Ἡ νύξ
» διαδέχεται τὴν ἡμέραν, ἡ ἡμέρα τὴν νύ-
» κτα· τὸ θέρος θνήσκει ἐν τῷ φθινόπωρῳ,
» τὸ φθινόπωρον διώκεται ὑπὸ τοῦ χειμῶ-
» νος, ὃν μετ' ὀλίγον ἀφοπλίζει τὸ ἔαρ
» καὶ . . . καὶ ἔπειτα τὰ αὐτά· λοιπὸν . . .
» ὁ θάνατος μόνος εἶναι καινόν.» Βλέπετε, φίλτατε, ὅτι τίποτε δὲν ὑπάρχει νέον· ὅτι ἡ ἀνθρωπότης βαδίζει πάντοτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, ῥυθμίζουσα μόνον τὰς ιδέας αὐτῆς κατὰ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐκάστης ἐποχῆς. Ὁ νεοφώτιστος φιλόσοφος ἀπῆλθε δυσανασχετῶν.

Λοιπὸν τίποτε δὲν μᾶς λέγει· περὶ τῆς πρώτης Ἀπριλίου, περὶ τῆς ὥρας τοῦ ἔαρος, περὶ . . . ὧν περιεῖχον καὶ περιέχουσιν ὅλαι αἱ ἐπιφυλλίδες ἀπὸ καταβολῆς αὐτῶν; Αἱ! ἄλλο πινακὶς καὶ ἄλλο ἐπιφυλλίς· ἐκτὸς ἂν, ὅπως συμβαίνει ἐνίοτε, ἡ ἀλλαγὴ τοῦ τίτλου χορηγεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὰ αὐτὰ μὲ τὰ ὑπὸ ἄλλον τίτλον παρ' ἄλλων δημοσιευθέντα. Μίαν μόνον ἐτυμολογίαν ἄς μοὶ ἐπιτρέψωσιν οἱ ἐτυμολόγοι ἐξ ἐπαγγέλματος. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐτυμολογία ἐγένετο σπουδαία ἐπιστήμη, ἀδελφὴ τῆς μαγίας, θαυματουργοῦσα ὅμως περισσύτερον αὐτῆς, διότι μεταβάλλει τὸν ὄνον εἰς ῥόδον, καὶ παράγει ἂν ὅχι ἐκ τοῦ μηδενὸς τοῦλάχιστον ἐκ τοῦ ὕδατος τὸ πῦρ. Πόθεν παράγεται ὁ Ἀπρίλιος; Ἐκ τοῦ *aperire*· τί ἀπλούστατον. Βεβαίως ἀπλούστατον· ἀλλὰ πᾶν ἀπλοῦν δὲν εἶναι καὶ ἀληθές· ἀπλούστατον τὸ ὑβρίζειν, καὶ τὸ ἀνοηταίνειν ἀπλούστατον, ἀλλὰ . . . ἡ λέξις Ἀπρίλιος παράγεται ἐκ τῆς λέξεως ἀφρός, ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ Ἀφροδίτη ἡ μήτηρ τοῦ ἔρωτος. Καὶ τί δικαιότερον ν' ἀφιερῶθῃ ὁ μῆνς οὗτος εἰς τὴν καλίσφυρον (διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον) Ἀφροδίτην, ἥτις, ὅπως τὸ ἔαρ, ἐξεγείρει τόσα ζωηρὰ αἰσθήματα εἰς τὰ στήθη; Ἡ ἐτυμολογία μὲ φαίνεται ὀρθή· ὅστις ὁμοφρονεῖ ἄς μὴ ἀναγνώσῃ τὰ περαιτέρω.

ἀλλ' ὅστις φρονεῖ τάναντία καὶ ἀντιτάξῃ ὅτι τότε ἔπρεπε νὰ λέγεται ἀπρίλιος ὁ μὴν, ὅτι ἡ παραγωγὴ μου εἶναι ἀμαθεστάτου ἀνδρὸς προϊόν, τότε εἰδοποιῶ ὅτι ἡ τιμὴ ἀνήκει εἰς τὸν καλὸν Ὀβίδιον, ὅστις μετὰ μεγάλης ἀληθῶς ζέσεως ἀγωνίζεται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Ἀπρίλιος παράγεται ἐκ τοῦ ἀφροῦ· καὶ οὕτω σώζομαι.

Ὁ Μωάμεθ ἀποκλείει τὰς γυναῖκας ἀπὸ τοῦ παραδείσου. Ἀρά γε διότι αὐταὶ ἀποτελοῦσι τὸν παράδεισον; Δὲν πιστεύω νὰ εἶχεν ὁ Μωάμεθ τόσην φιλοκαλίαν, ἵσως μᾶλλον ἐφοβήθη μὴ μεταβάλλωσι τὸν παράδεισον εἰς κόλασιν. Μὴ νομίζετε ὅτι ἀσπάζομαι τὴν ιδέαν ταύτην τοῦ Μωάμεθ· ἀσπάζομαι μᾶλλον τὰς γυναῖκας,

Je hais ce sexe en gros—Je l'adore en détail.

Ἄλλ' ὁ Μωάμεθ ἠγάπα en gros τὰς γυναῖκας διότι ἔλαβεν ὑπὲρ τὰς ἑπτὰ συζύγους καὶ διὰ τοῦτο ἐδίδασκε κατ' αὐτῶν, ὅπως ὁ ἡμέτερος Εὐριπίδης, ὅστις μισογύνῃς ὢν ἐν ταῖς τραγωδίαις αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἦν φιλογυναικώτατος. Διὰ τοῦτο πείθομαι μᾶλλον εἰς τὸν Πετρώνιον, ὅστις λέγει

Tam malum est foris amica, quam malum est
luxor domi.

ὅτι δηλαδὴ κακὸν ἡ ἐρωμένη, κακὸν καὶ ἡ σύζυγος, ἀλλ' ὅτι ἐνῶ πάντες ὁμολογοῦσι τοῦτο πάντες πράττουσι τὸ ἐναντίον. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐνῶ τὸν ἔρωτα ὁ πολιτισμὸς καὶ πρὸ πάντων ἡ ποίησις ἀνύψωσεν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν, ὁ γάμος ἔμεινεν εἰς τὴν ἀρχαίαν βάρβαρον αὐτοῦ κατάστασιν. Τὸ πρᾶγμα πιθανὸν νὰ σᾶς φανῇ παράδοξον καὶ ὁμῶς εἶναι ἀληθές. Ἐν τῷ ἔρωτι ὑπερισχύει τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ μέρος· ἡ ὕλη λησμονεῖται ἐντελῶς. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς μέθης καὶ τῆς λειποθυμίας τῆς ἐκ τῆς εὐτυχίας προερχομένης, πίπτουσιν οἱ ἔρασται, οὐδεὶς τὸ ἀρνεῖται, ἀλλ' ἡ πτώσις αὐτῶν εἶναι τυχαία, ἀκουσία τολμῶμεν νὰ εἰπώμεν· ἐν τῷ ἔρωτι ἐπικρατεῖ τὸ μυστήριον· ἡ κοινωνία ἀγνοεῖ τὰ αἰσθητάτα τῶν δύο ἐραστῶν, ὁ βάσκανος ὀφθαλμὸς τοῦ φθόνου δὲν δηλητηριάζει τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, ἣν λαθραίως ἀρπάζουσιν ἀπὸ τὴν ἀγκάλην τοῦ χρόνου. Ἄλλ' ὁ γάμος, ὅλως ἀντιθέτως, ὀρίζει

πομπῶδως πάντα τὰ διαβήματα τῶν δύο νυμφευθησομένων· οἱ μελλονύμφοι πκρουσιάζονται ἐνώπιον οὐχὶ τῆς οἰκογενείας ἀλλὰ δημοσίως· καὶ ὀρίζουσι τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ γάμου· προκηρύξεις δεξιὰ, προκηρύξεις ἀριστερά· οἱ φίλοι προσέρχονται, χαιρετῶσιν εὐχόμενοι πράγματα σκανδαλώδη, εὐτεχνίαν καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλοι μειδιῶσιν εἰρωνικῶς, ἄλλοι ζηλεύουσι. Τελευταῖον ὁ γάμος δὲν ἔχει τὸ μυστήριον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τοσοῦτον ἀρμύζει εἰς τὸν ἔρωτα. Ἄν μ' ἐρωτήσετε πῶς δύναται νὰ διορθωθῇ, θὰ σᾶς ἀπαντήσω ὅτι ἀγνοῶ. Εἶναι εὐχερὲς τὸ καταστρέφειν· ἀλλ' οἱ καταρρίπτοντες τὰς οἰκοδομὰς κάθηνται συνήθως ἐπὶ τῶν ἐρειπίων σκεπτόμενοι πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἀνοικοδομηθῇ τὸ ἔργον τὸ ὅποιον τοσοῦτον εὐχερῶς κατέλυσαν.

Τὰ Ὀλύμπια ἔληξαν· ἐδαπανήθησαν πλεῖσται χιλιάδες δραχμῶν ἐντελῶς ἐπὶ ματαίῳ· οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἀγῶνες πάντες ὁμολόγησαν ὅτι ἦσαν κωμικοὶ, ὑπερμέτρως κωμικοί. Τὰ δὲ εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν δοθέντα βραβεῖα, βεβαίως οὐδένα ἐνεθάρρυναν. Βραβεῖον τῆς ἐκθέσεως τῶν Παρισίων ἡ τοῦ Λονδίνου συντελεῖ εἰς τὴν ἑκατονταπλασίαν κατανάλωσιν τῶν βραβευθέντων εἰδῶν καὶ εἰς τὴν φήμην τοῦ βραβευθέντος τεχνίτου. Αἱ ἐπιτροπαὶ ἐκεῖ ἐπιβάλλουσι διὰ τῆς χρηστότητος καὶ ἀκεραιότητος αὐτῶν· ἔπειτα ὁ πληθυσμὸς εἶναι μέγας καὶ ὀδηγεῖται μᾶλλον ἐκ τῶν βραβείων εἰς τὰς προτιμήσεις αὐτοῦ. Ἐδῶ ὁμῶς οὐδὲν τούτων ὑπάρχει. Δὲν ἦτο καλλίτερον νὰ δαπανῶνται τὰ χρήματα ταῦτα εἰς ὕλικὴν ἐμφύχωσιν τῆς τέχνης καὶ τῆς βιομηχανίας; Ἀλλὰ μήπως καὶ τότε δὲν θὰ γίνωσι παρατράγωδα; Ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἡ χώρα τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν ἀντιπαθειῶν· ἡ χώρα τῆς μεροληψίας· καὶ ὅπως ὁ ἐραστής θαυμάζει τὸ πελιδνὸν τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ χρῶμα, οὕτως οἱ κριταὶ θαυμάζουσι τὸ ἰσχνὸν ἔργον τοῦ φίλου αὐτῶν.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ